

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Coindre N.V. — Goes.

Uitgevers: OOSTERBAAN & LE COINDRE N.V. — Goes. Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Den eerezetel niet bezetten! Lev. 19: 6. — Kerkelijk leven: Beschaaamd, maar niet schaamrood. „Nationaal” en „nationalistisch”. Hoe de ontheiliging van de tafel des Heeren, enz. Batavia strijkt de vlag. Nagift voor roddelaars. Naar Kampen! Dialog. — Groninger brieven. — Stemmen uit onze Kerken. — Kerknieuws.

BERICHT AAN ONZE LEZERS.

Tot ons leedwezen moeten wij ook deze week ons blad in slechts 4 pagina's doen uitkomen, daar de papertoewijzing voor de maand Augustus ons nog steeds niet werd toegezonden en onze voorraad papier zeer beperkt is. DE UITGEVERS.

CORRECTIE HOOFDARTIKEL.

Tot onze spijt is in het hoofdartikel van de vorige week, 1ste pag., 3e kolom, 25ste regel v. o. door een verkeerde correctie en het wegvalen van een regel een onduidelijkheid ontstaan. Men leze: „Zij kunnen in dat geval rapporteeren over de levenden, maar niet apporteeren de den dood overlevenden.

Maar laat den tusschentoestand staan, en zie, de engelen rapporteeren (Matth. 18) niet alleen over de levenden, doch staan ook in concreet rapport met de dooden, die in den Heere stierven”.

En in kolom 2, regel 30 van boven, staat: zelfstandig; lees: rechtstandig.

UIT DE SCHRIFT

DEN EERE-ZETEL NIET BEZETTEN!

Wat tot op den derden dag overblijft moet met vuur verbrand worden.

Lev. 19: 6.

Het is een moeilijk te honoreeren ding: de tafel des Heeren.....

Is dat een tafel, die de Heere heeft neerzetzend alleen maar voor de menschen, o zeker, dan valt de tafel-schikking nog wel mee. Dan kunnen de menschen alle beschikbare plaatsen bezetten, en wie onder hen het meest geacht wordt, neemt dan den eere-zetel in.

Maar, is het een tafel, die de Heere heeft neer laten zetten voor Zichzelf en tevens voor zijn menschen, een tafel dus, waarin Hij mede aanzit, en met zich ook de deelgenooten van zijn verbond een plaats laat innemen, dan wordt in eens alles anders. Dan moet Hij de gastheer zijn, en dus den eere-zetel hebben. En de anderen, al zijn ze nog zoo voornaam onder de menschen, behooren dan hun plaats te hebben onder de zijne. De eere-zetel, gereserveerd voor den meest-geerde, is dan altijd voor Hem. Niemand anders mag die plaats bezetten. Zoo als in den bezettingstijd er menschen waren, die het hoekje, rechts boven, op de enveloppe, leeg lieten voor den postzegel met den beeldenaar der Koningin; zooals er gala-maaltijden zijn, waar de eere-zetel, als de Eerste Personage niet verschijnt, toch niet bezet wordt door een ander maar onbezett blijft staan, zóó moet aan de tafel der Gemeenschap van God-met-zijn-volk de onzichtbare God toch altijd als präsent geëerd worden. Geëerd, wijl ondervonden.

De religieuze tafel-schikking, waarbij de Onzichtbare mee moet tellen, is ook de steeds weerkerende moeite, zoo dikwijls als onder Israël een dank-offer wordt gebracht. In Leviticus 3 wordt van die dankoffers gesproken, en in verband daarmee van de offermaaltijden, waarvan het dank-offer zelf een onderdeel vormt. Bij zulk een offermaaltijd, zulk een „tafel des Heeren”, wordt de Bondsgod, Jahwe zelf, gedacht als gastheer. Het offerdier vormt de spijs, door den offeraar den Heere aangeboden. En deze geeft nu een deel van die spijs weer terug aan den offeraar; — ook

déze immers is aan de tafel aanwezig, hij als gast? Het vet is het voornaamste, en is dus voor den Gastheer, en komt dus op het altaar. Het vleesch is voor den offeraar (de priester ontvangt overigens ook zijn deel).

Twee aan één tafel: de Eene wordt niet, de ander wel gezien.

O zware tafelschikking.....

En, o moeilijke portie-verdeeling.

Want immers, nu moet dat vleesch gegeten worden — door den mensch, den zichtbaren Tafelgast. Slechts heeft hij, etende en drinkende, te bedenken, dat het niet zijn tafel, doch de tafel des Heeren is, waaraan hij aanzit om te eten. En aan die tafel mag hij niet de plaats van den Onzichtbaren Gastheer zelf gaan bezetten. Die Gastheer is aanwezig, zoolang hij oet naar den regel des verbonds. En aan dien onzienlijken Gastheer moet de mensch-offeraar zich dagelijks weer gewinnen. Dat wil niet zeggen: aan Hem „gewend” raken, doch: door een aparte attentie-daad, die steeds terugkeert, en altijd „versch” is, zich telkens weer naar Hem richten, zich permanent aan Zijn praesentie conformeren. Niet: zich-gewend-hebben. Maar: zich-gewinnen. Staat er van Mozes: als ziende den Onzienlijke? Maar Mozes beveelt zulk zien aan ieder van zijn offeraars: schik de tafel, gij israëlietische man, schik haar als ziende den Onzienlijke. Het valt niet mee, in 't verbond te wezen, en een Bondstafel récht te schikken.

Want aan een tafel, waar de Onzichtbare mee geteld wordt, „eet” men. Doch men „schrokt” er niet. Men „profiteert” niet, vleeschelijk, van de onzichtbaarheid van den Onzienlijke, doch men ontziet Hem steeds als Israël en leert vertrouwend wachten. En men maakt zichzelf niet tot den eeregast, voor wien eigenlijk alles is, al laat men ook anderen mee-eten, doch men laat Hem den Eeregast, den Gastheer blijven. Hij gaf eigenlijk alles, Hij heeft eigenlijk alles, voor Hem is eigenlijk ook alles. Hij laat den mensch-vleesch-bloed met zich mee-eten. Niet omgekeerd.

Daarom moet ook (Lev. 7: 17, 19: 6) de bepaling worden aanvaard, dat geen vleesch van 't offerdier mag overblijven tot den derden dag. Wat van dat vleesch alsdan nog over is, dat moet verbrand worden.

Is dat een sanitaire maatregel voor warme landen? Och, waarom niet? de wet is altijd in alles heilzaam.

Maar in sanitaire bepalingen, die niet meer dan dat zijn, verliest de wet zich niet. Bovendien regelt zij geen „kwesties van smaak” als zoodanig; want de gewone man van 't Oosten houdt van vleesch dat lang gestaan heeft.

Daarom is ook deze bepaling meer dan een gezondheidsvoorschrift. Ze komt ook niet op uit „den volkswil”, noch uit het gewone „Volks-empfinden”. Neen, de wet regelt de verbondsgemeenschap. En dat doet ze óók in deze bepaling.

Want ook als de offeraar het hem toegewezen vleesch mee naar huis genomen heeft, dan mag hij daar in huis zich niet af-grenzen tegen de suggestieve werking, die het altaar op zijn verlegen geest heeft uitgeoefend. Wéét hij 't nog wel, hoe alles toeging bij dat altaar? Toen dat vet — de ééne portie van het dier — op 't altaar kwam, was dat „voor den Heere”. Het was een offer, heel dat beest. Nu hij met het vleesch — de andere portie — naar huis getogen is (Lev. 7: 19), moet hij zijn gezins-tafel met dat altaar van het heiligdom in verbinding blijven stellen; de zichtbare-eters-thuis dienen zich dat offer-moment, en dus hun saam-hoorigheid met den onzichtbaren-Gastheer-bóven bewust te blijven. — Ze deelen de porties onder elkaar? Zeker, dat mag. Máár — ze hebben eerst gedeeld met Jahwe. Of eigenlijk: Hij deelde van het Zijne mee aan hen! Hij was en bleef de Gastheer, ook thuis, ver van het heiligdom. Zou nu het vleesch — hun portie — tot den derden dag bewaard blijven — ook al vindt men het dan

smakelijk — dan zou de mensch 't einddoel zijn, en niet de Heere; dan zou immers het vleesch als eet-waar-voor-den-mensch in gedachten worden los-gemaakt van het offerdier-als-spijs-voor-den-Heere. Dan zou het „schransen” onder elkaar het „eten” voor het aangezicht van Jahwe verdringen. Dan zou — in 't Oude Testament reeds — de mensch Gods aan een tafel, die toch eigenlijk tafel des Heeren is, de zonde bedrijven, waartegen het Nieuwe Testament hem zoo nadrukkelijk waarschuwt: niet onderscheiden het lichaam des Heeren (1 Cor. 11: 29, Bertholet, Noordtjz e.a.). De aanwezigheid van den Onzichtbare stelt aan het eten de grens, die het gulzige schransen buitensluit; de grens, die Gods-erkenning scheidt van zelfdienst; de grens, die de feesten van „agape” beschermt tegen de fulven van „eros”; de grens, die in de sfeer van het gezinsleven de altaar-geheimenissen, en in de sfeer van het tabernakel- en tempel-ritueel de gezinsrechten in namerking doet nemen, niet scheidende, maar wel onderscheidende het één van het ander.

Zóó eet men dus „liphné Jahwe”, voor 's Heeren aangezicht. Zóó bereidt Israël de wegen van Messias, die nimmer eten zal tenzij Hij den Heere God als Eersten Aanwezige heeft aangeroepen. Zóó wordt de spanning gansch natuurlijk in en van het woord: hetzij gij eet, hetzij gij drinkt, hetzij gij iets anders doet, doe het ál ter eere Gods. Zóó wordt een tafelgebed met het kerkegebed „organisch” verbonden. Zóó ook leert men huiveren bij voorbeeld voor het doen van kerkelijke lieden, die eerst aan tafel thuis, en straks ook aan de tafel des Heeren in den avondmaalsdienst beginnen den Onzichtbaren Gastheer over 't hoofd te zien, om straks te ontdekken, dat zij onder drukke gebeden een avondmaalstafel hebben ingericht, waar geen plaats is voor gasten, die de Onzienlijke Gastheer niet bij reglement heeft uitgesloten. Ze hebben den Koninklijken eere-zetel laten bezetten, zonder het zelf te weten. K. S.

KERKELIJK LEVEN

BESCHAAMD, MAAR NIET SCHAAMROOD.

In onze bespreking van de Acta der synodocratische „synode” van de vóór-vorige maal, gaven we enkele zeer krasse staaltjes van verzwijging der waarheid op belangrijke punten, die voor het kennen van de werkelijke toedracht van primaire beteekenis zijn.

Helaas moeten we hetzelfde getuigen van de nieuwe Acta, die pas verschenen zijn. Ook daar worden de kerken onkundig gehouden van wat ze, willen ze de zaken kunnen beoordeelen, weten moeten.

Enkele voorbeelden slechts. Er wordt nog al eens geschermd met de bewering, dat de „synode” niemand heeft uitgestooten. Het schorsen en afzetten beteekent blijkbaar niet veel, althans niet genoeg om „uitstooten” te heten..... Wij wezen daartegenover op het feit, dat men de kerk van Bergschenhoek buiten het verband gestooten heeft: hetgeen reeds genoeg zegt voor ieder, die met een getrouwe kerk voelt te moeten saam-leven, om deze uitstooters vaarwel te zeggen. Welnu, zie het register van de Acta 43-45. Bergschenhoek wordt daarin wel genoemd, maar waar het op aankomt, de uitstooting uit het kerkverband, toch zeker een publieke daad, wordt verzwegen!

De leugen van den synodocratischen „kerkeraad” van Kampen, als zou (behalve prof. Greijdanus) ook ondergeteekende de gemeenschap der gerefor-

fcheidenveen.

C. F. van Kamp; tekst

tekst Psalm 85: 9.

4, Cobetstr. 61, Leiden.

student J. Kamphuis

1). Het adres van den

at Hellendoorn.

kerkzaal van het ver-

bruik is echter afhan-

Ned. Herv. Kerk ter

in 80 kerkgangers in

te Emmercompascuum

s eerder voorlichtings-

leiding van onderling

rd geschorst) kwamen

leiding van De L. J.

17 belijdende leden,

te van vrijmaking ge-

gaan inwonen bij de

fres is: J. de Jonge,

ier-Erfschidenveen.

ceit Da H. Vogel uit

avond gegeven waarna

n doopleden vrijmaak-

de.

verden er voor 't eerst

in de voormalige Bap-

maakten, werd Zondag

van twee onderlingen

in hun ambt zijn be-

. D. Dijkman en br.

leek.

an Delden, Drieboom-

van de gebonden kerk

akt. Ze wonen voor-

werd een nieuw kerk-

d door den voorzitter

in den Kerkeraad over-

R. Bosman aanvaard.

rtaan inwonen bij de

er per jaar het H.A.

ULIER. Amsterdam-

mulier van de hierna

gers (zowel afgetre-

waarden:

Woords, Ouderlingen

Kerk te Nieuwendam-

genude is vrijgemaakt

van 1816 en van 1942-

der geldende Kerken-

ingen, dat zij de Drie-

ndsche Gereformeerde

als in alles naar het

ze Formulieren mits-

slag en regel voor al

der gemeente.”

rekening, naam, ambt

KE BOEKEN

nieuw).

o, jongens en meisjes.

aanvraag gaarne ge-

en wij Uw VULPEN-

ed. Aangetoekend zen-

oor goede en vliegende

V B O S.

Zwijndrecht.

R MET PENSIO

BODEN

strum der stad. f 80.—

onder lotter B, Book-

Kampen.

ANGEBODEN

Augustus. Prachtige

der No. 141, Bureau

Goes.

OEP

VROUWEN

N NEDERLAND.

twee maanden tegen

a een gezin met vier

jaar) in Bussum op

de Moeder ziek en

stig afvragen of zij

lp onbeantwoord kan

slijk geholpen MOET

and der Geref. Kerk

Bussum,

Ruysdaalplein 15,

Naarden.

LIEN, Badhuislaan 59,

Bussum, Tel. 6760.